

GAIRĖS

EUROPOS CENTRINIO BANKO GAIRĖS (ES) 2015/855

2015 m. kovo 12 d.

kuriomis nustatomi Eurosistemos etikos kodekso principai ir panaikinamos Gairės ECB/2002/6 dėl minimalių standartų Europos Centriniam Bankui ir nacionaliniams centriniams bankams, naudojamų vykdant pinigų politikos operacijas, valiutos keitimo operacijas su Europos Centrinio Banko užsienio atsargomis ir valdant Europos Centrinio Banko užsienio atsargas (ECB/2015/11)

EUROPOS CENTRINIO BANKO VALDANČIOJI TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 127 ir 128 straipsnius,

atsižvelgdama į Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutą, ypač į jo 12 straipsnio 1 dalį ir 14 straipsnio 3 dalį, kartu su 3 straipsnio 1 dalimi, 5 ir 16 straipsniais,

kadangi:

- (1) ypač svarbiu Eurosistema laiko valdymo modelį, pagal kurį atskaitingumas, skaidrumas ir aukščiausi etikos standartai yra Eurosistemos šerdis. Šių principų laikymasis yra svarbiausias Eurosistemos patikimumo elementas ir yra būtinas užtikrinant Europos piliečių pasitikėjimą;
- (2) todėl reikia sukurti Eurosistemos etikos kodeksą, kuriame būtų nustatyti etikos standartai, kurių laikymasis užtikrintų Eurosistemos patikimumą ir reputaciją, taip pat visuomenės pasitikėjimą Europos Centrinio Banko (ECB) ir valstybių narių, kurių valiuta yra euro, nacionalinių centrinių bankų (NCB) organų narių ir personalo narių sąžiningumu ir nešališkumu (toliau – Eurosistemos etikos kodeksas). Eurosistemos etikos kodeksą turėtų sudaryti šios gairės, kuriomis nustatomi principai, šių principų įgyvendinimo gerosios praktikos pavyzdžių rinkinys ir vidaus taisyklės bei praktika, kuriuos nustato kiekvienas Eurosistemos centrinis bankas;
- (3) Gairės ECB/2002/6 ⁽¹⁾ įtvirtina minimalius standartus Eurosistemos centriniams bankams jiems vykdant pinigų politikos operacijas ir valiutos keitimo operacijas su ECB užsienio atsargomis ir valdant ECB užsienio atsargas. Valdančiosios tarybos nuomone, šie minimalūs etikos standartai turi būti taikomi visų Eurosistemai pavestų uždavinių vykdymui, siekiant užtikrinti, kad organų nariams ir personalo nariams, dalyvaujantiems vykdant Eurosistemos uždavinius, būtų taikomi vienodi etikos standartai ir kad būtų apsaugota visos Eurosistemos reputacija. Todėl Gairės ECB/2002/6 turėtų būti pakeistos šiomis gairėmis;
- (4) be to, dabartiniai Gairėse ECB/2002/6 nustatyti minimalūs standartai dėl pasinaudojimo nevieša informacija prevencijos turėtų būti dar labiau patobulinti, siekiant sustiprinti tokio pasinaudojimo prevenciją ECB arba NCB organų ar jų personalo narių atžvilgiu ir užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams, kylantiems iš asmeninių finansinių sandorių. Todėl Eurosistemos etikos kodekse turėtų būti aiškiai apibrėžtos pagrindinės sąvokos, taip pat skirtingų dalyvaujančių organų vaidmenys ir atsakomybė. Be to, greta bendrojo draudimo pasinaudoti nevieša informacija, jame turėtų būti nustatyti papildomi apribojimai asmenims, turintiems prieigą prie neviešos informacijos. Eurosistemos etikos kodekse taip pat turėtų būti nustatyti reikalavimai laikymosi priežiūrai ir pranešimų apie nesilaikymą teikimui;
- (5) Eurosistemos etikos kodekse taip pat turėtų būti nustatyti minimalūs standartai interesų konfliktų vengimo bei dovanų ir svetingumo priėmimo srityse;

⁽¹⁾ 2002 m. rugsėjo 26 d. Gairės ECB/2002/6 dėl minimalių standartų Europos Centriniam Bankui ir nacionaliniams centriniams bankams, naudojamų vykdant pinigų politikos operacijas, valiutos keitimo operacijas su Europos Centrinio Banko užsienio atsargomis ir valdant Europos Centrinio Banko užsienio atsargas (OL L 270, 2002 10 8, p. 14).

- (6) Eurosistemos etikos kodeksas turėtų būti taikomas vykdant Eurosistemos uždavinius. Pageidautina, kad Eurosistemos centriniai bankai taikytų lygiavertčius standartus savo personalo nariams arba kitiems asmenims, dalyvaujantiems vykdant ne Eurosistemos uždavinius;
- (7) šių gairių nuostatos nedaro poveikio taikytiniams nacionalinės teisės aktams. Kai dėl taikytinų nacionalinės teisės aktų NCB negali įgyvendinti šių gairių nuostatos, apie tai jis turėtų informuoti ECB. Be to, atitinkamas NCB turėtų imtis protingų jam prieinamų priemonių, siekdamas pašalinti kliūtį pagal nacionalinę teisę;
- (8) šių gairių nuostatos nedaro poveikio Valdančiosios tarybos narių elgesio kodeksui ⁽¹⁾;
- (9) kadangi Eurosistemos etikos kodeksas taikomas tik vykdant Eurosistemos uždavinius, Valdančioji taryba priėmė lygiavertį etikos kodeksą ECB ir nacionalinių kompetentingų institucijų priežiūros uždavinių vykdymui Bendrame priežiūros mechanizme ⁽²⁾,

PRIĖMĖ ŠIAS GAIRĖS:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Apibrėžtys

Šiose gairėse:

- 1) Eurosistemos centrinis bankas – ECB ir valstybių narių, kurių valiuta yra euro, NCB;
- 2) Eurosistemos uždaviniai – pagal Sutartis ir Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutą Eurosistemai patikėti uždaviniai;
- 3) nevieša informacija – bet kokia su Eurosistemos centrinių bankų vykdomais Eurosistemos uždaviniais susijusi informacija, galinti turėti įtakos rinkai, kuri nebuvo atskleista viešai arba prie kurios nėra viešos prieigos;
- 4) informacija, galinti turėti įtakos rinkai – tikslaus pobūdžio informacija, kurios atskleidimas tikėtinai turėtų didelę įtaką turto kainoms arba kainoms finansų rinkose;
- 5) neviešos informacijos turėtojas – bet kuris organo ar personalo narys, turintis nevienkartinę prieigą prie neviešos informacijos;
- 6) personalo narys – bet kuris asmuo, darbo santykiais susijęs su Eurosistemos centriniu banku, išskyrus asmenis, kurie išimtinai vykdo uždavinius, nesusijusius su Eurosistemos uždavinių vykdymu;
- 7) organo narys – Eurosistemos centrinių bankų sprendimų priėmimo ir kitų vidaus organų nariai, išskyrus personalo narius;
- 8) finansų bendrovės – turi tokią pat reikšmę, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 549/2013 ⁽³⁾ 2 skyriaus 2.55 dalyje;
- 9) interesų konfliktas – situacija, kai organų nariai ar personalo nariai turi asmeninių interesų, kurie gali daryti įtaką arba atrodyti, kad jie gali daryti įtaką nešališkam ir objektyviam jų pareigų vykdymui;

⁽¹⁾ Europos Centrinio Banko Valdančiosios tarybos narių elgesio kodeksas (OL C 123, 2002 5 24, p. 9).

⁽²⁾ 2015 m. kovo 12 d. Europos Centrinio Banko gairės (ES) 2015/856, kuriomis nustatomi Bendro priežiūros mechanizmo etikos kodekso principai (ECB/2015/12) (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 29).

⁽³⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1).

- 10) asmeninis interesas – bet kokia finansinio ar nefinansinio pobūdžio nauda ar galima nauda organų nariams ar personalo nariams, jų šeimos nariams ir kitiems giminaičiams ar jų draugams ir artimiems pažįstamiems;
- 11) Privalumas – bet kokia finansinio ar nefinansinio pobūdžio dovana, svetingumas arba kitokia nauda, kuri objektyviai pagerina finansinę, teisinę ar asmeninę gavėjo padėtį ir kurios gavėjas neturi teisės gauti.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šios gairės taikomos Eurosistemos centriniams bankams vykdamas jų Eurosistemos uždavinius. Vidaus taisyklės, kurias Eurosistemos centriniai bankai patvirtina vykdydami šių gairių nuostatas, taikomos jų organų nariams ir jų personalo nariams.
2. Eurosistemos centriniai bankai siekia, kiek tai teisiškai yra įmanoma, kad pareigos, apibrėžtos įgyvendinant šių gairių nuostatas, būtų taikomos ir vykdamas Eurosistemos uždavinius dalyvaujantiems asmenims, kurie nėra Eurosistemos centrinių bankų personalo nariai.
3. Šių gairių nuostatos nedaro poveikio Eurosistemos centrinių bankų griežtesnių etikos taisyklių taikymui jų organų nariams ir personalo nariams.

3 straipsnis

Vaidmenys ir atsakomybė

1. Valdančioji taryba, vykdydama savo pareigą apibrėžti valdymo ir etikos kultūrą Eurosistemos lygmeniu, šiose gairėse nustato Eurosistemos etikos kodekso principus ir patvirtina šių principų įgyvendinimo gerąją praktiką.
2. Audito komitetas, Vidaus auditorių komitetas ir Organizacinės plėtros komitetas, vadovaudamiesi savo atitinkamais įgaliojimais, dalyvauja taikant Eurosistemos etikos kodeksą ir prižiūrint, kaip jo laikomasi.
3. Eurosistemos centriniai bankai apibrėžia organų, padalinių ir personalo narių, dalyvaujančių vietos lygmeniu vykdamas, taikant Eurosistemos etikos kodeksą ir prižiūrint, kaip jo laikomasi, vaidmenis ir atsakomybę.

4 straipsnis

Komunikacija ir informuotumo didinimas

1. Savo vidaus taisyklės, kuriomis įgyvendinamos šios gairės, Eurosistemos centriniai bankai formuluoja aiškiai ir skaidriai, apie jas praneša savo organų nariams ir savo personalo nariams ir užtikrina, kad jos būtų lengvai prieinamos.
2. Eurosistemos centriniai bankai imasi tinkamų priemonių jų organų narių ir jų personalo narių informuotumui didinti, kad šie suprastų savo pareigas pagal Eurosistemos etikos kodeksą.

5 straipsnis

Laikymosi priežiūra

1. Eurosistemos centriniai bankai prižiūri, kaip laikomasi šias gaires įgyvendinančių taisyklių. Kai tai tinkama, priežiūra apima reguliarius ir (arba) *ad hoc* laikymosi patikrinimus. Eurosistemos centriniai bankai nustato tinkamas procedūras skubiai reaguoti į nesilaikymo atvejus ir juos išspręsti.
2. Laikymosi priežiūra nedaro poveikio vidaus taisyklėms, pagal kurias gali būti atliekami vidiniai tyrimai, jeigu įtariama, kad organo narys arba personalo narys pažeidė šias gaires įgyvendinančias taisykles.

6 straipsnis

Pranešimai apie nesilaikymo atvejus ir tolesni veiksmai

1. Eurosistemos centriniai bankai, vadovaudamiesi taikytiniais įstatymais ir reglamentais, patvirtina vidaus procedūras pranešimų apie šias gaires įgyvendinančių taisyklių nesilaikymo atvejus teikimui, įskaitant taisykles dėl demaskavimo.
2. Eurosistemos centriniai bankai imasi priemonių užtikrinti apie nesilaikymo atvejus pranešančių asmenų tinkamą apsaugą.
3. Eurosistemos centriniai bankai užtikrina, kad dėl nesilaikymo atvejų būtų imamasi tolesnių veiksmų, įskaitant, kai tai tinkama, proporcingų drausminių priemonių taikymą, vadovaujantis taikytinomis drausmės taisyklėmis ir procedūromis.
4. Apie visus svarbius incidentus, susijusius su šias gaires įgyvendinančių taisyklių nesilaikymu, Eurosistemos centriniai bankai, vadovaudamiesi taikytinomis vidaus procedūromis, per Organizacinės plėtros komitetą be nepateisinamo delsimo praneša Valdančiajai tarybai. Skubiais atvejais Eurosistemos centrinis bankas gali pranešti apie svarbų nesilaikymo incidentą tiesiogiai Valdančiajai tarybai. Bet kuriuo atveju Eurosistemos centriniai bankai kartu informuoja Audito komitetą.

II SKYRIUS

PASINAUDOJIMO NEVIEŠA INFORMACIJA PREVENCIJOS TAISYKLĖS

7 straipsnis

Bendrasis draudimas pasinaudoti nevieša informacija

1. Eurosistemos centriniai bankai užtikrina, kad jų organų nariams ir jų personalo nariams būtų draudžiama pasinaudoti nevieša informacija.
2. Draudimas pasinaudoti nevieša informacija taikomas bent šioms situacijoms: a) pasinaudojimui nevieša informacija sudarant asmeninius sandorius savo sąskaita arba trečiųjų asmenų sąskaita; b) neviešos informacijos atskleidimui bet kuriam kitam asmeniui, išskyrus atvejus, kai tai daroma vykdant profesines pareigas, taikant principą „reikia žinoti“, ir c) neviešos informacijos naudojimui siekiant patarti kitiems asmenims arba paskatinti juos sudaryti asmeninius finansinius sandorius.

8 straipsnis

Specialūs apribojimai neviešos informacijos turėtojams

1. Eurosistemos centriniai bankai užtikrina, kad prieigą prie neviešos informacijos turėtų tik tie organų nariai ir personalo nariai, kuriems prieiga prie šios informacijos reikalinga jų pareigoms vykdyti.
2. Eurosistemos centriniai bankai užtikrina, kad visiems neviešos informacijos turėtojams būtų taikomi specialūs apribojimai dėl kritinių asmeninių finansinių sandorių. Ameninis finansinis sandoris laikomas kritiniu, kai jis yra arba gali būti suvokiamas kaip glaudžiai susijęs su Eurosistemos uždavinių vykdymu. Eurosistemos centriniai bankai savo vidaus taisyklėse nustato tokių kritinių sandorių sąrašą, kuris pirmiausia apima:
 - a) sandorius su Sąjungoje įsteigtų finansų bendrovių išleistomis akcijomis ir obligacijomis;
 - b) užsienio valiutos sandorius, sandorius auksu, prekybą euro zonos Vyriausybių vertybiniais popieriais;
 - c) trumpalaikę prekybą, t. y. tos pačios finansinės priemonės įsigijimą ir vėlesnį pardavimą arba pardavimą ir vėlesnį įsigijimą konkrečiu atskaitiniu laikotarpiu;
 - d) sandorius su išvestinėmis priemonėmis, susijusiomis su a–c punktuose išvardytomis finansinėmis priemonėmis, ir kolektyvinio investavimo schemas, kurių pagrindinis tikslas yra investuoti į tokias finansines priemones.

3. Eurosistemos centriniai bankai, atsižvelgdami į efektyvumo, veiksmingumo ir proporcingumo kriterijus, patvirtina vidaus taisykles, kuriomis nustatomi specialūs apribojimai neviešos informacijos turėtojams. Tokie specialūs apribojimai gali apimti bet kurią iš žemiau nurodytųjų arba jų derinį:
 - a) tam tikrų finansinių sandorių uždraudimą;
 - b) reikalavimą gauti išankstinį leidimą tam tikriems finansiniams sandoriams;
 - c) reikalavimą *ex ante* arba *ex post* pranešti apie tam tikrus finansinius sandorius ir (arba)
 - d) embargo laikotarpį tam tikriems finansiniams sandoriams.
4. Eurosistemos centriniai bankai gali nuspręsti taikyti šiuos specialius apribojimus personalo nariams, kurie nėra neviešos informacijos turėtojai.
5. Eurosistemos centriniai bankai užtikrina, kad jų kritinių finansinių sandorių sąrašus būtų galima skubiai patikslinti, siekiant atspindėti Valdančiosios tarybos sprendimus.
6. Eurosistemos centriniai bankai savo vidaus taisyklėse nustato sąlygas ir garantijas, pagal kurias šiame straipsnyje įtvirtinti specialūs apribojimai netaikomi organų nariams ir personalo nariams, kurie savo asmeninių finansinių sandorių valdymą pagal rašytinę turto valdymo sutartį yra patikėję nepriklausomai trečiajai šaliai.

III SKYRIUS

INTERESŲ KONFLIKTŲ IŠVENGIMO TAISYKLĖS

9 straipsnis

Interesų konfliktai

1. Eurosistemos centriniai bankai turi nustatyti mechanizmą, kad būtų išvengta situacijos, kai dėl į personalo narius paskirti siūlomo kandidato ankstesnės profesinės veiklos arba asmeninių ryšių kyla interesų konfliktas.
2. Eurosistemos centriniai bankai patvirtina vidaus taisykles, kuriose reikalaujama, kad jų organų nariai ir jų personalo nariai dirbdami vengtų bet kokios situacijos, kuri gali sukelti interesų konfliktą, ir praneštų apie tokias situacijas. Eurosistemos centriniai bankai užtikrina, kad, pranešus apie interesų konfliktą, jie turėtų tinkamų priemonių tokiam konfliktui išvengti, įskaitant atleidimą nuo pareigų, susijusių su atitinkamu klausimu, vykdymo.
3. Eurosistemos centriniai bankai turi nustatyti mechanizmą, kad galėtų įvertinti ir išvengti galimų interesų konfliktų, kylančių dėl jų organų narių ir jų aukšto rango personalo narių, tiesiogiai atsakingų aukščiausiams vadovams, darbinės veiklos, vykdomos pasibaigus tarnybos laikui.
4. Prireikus Eurosistemos centriniai bankai turi nustatyti mechanizmą, kad galėtų įvertinti ir išvengti galimų interesų konfliktų, kylančių dėl darbinės veiklos, kurią jų personalo nariai vykdo neapmokamų atostogų metu.

IV SKYRIUS

TAISYKLĖS DĖL DOVANŲ IR SVETINGUMO PRIĖMIMO

10 straipsnis

Draudimas gauti privalumus

1. Eurosistemos centriniai bankai patvirtina vidaus taisykles, kurios draudžia jų organų nariams ir jų personalo nariams reikalauti, gauti ar priimti pažadą, kad jie patys arba bet koks kitas asmuo gaus bet kokią privalumą, bet kokiu būdu susijusį su jų oficialių pareigų vykdymu.

2. Eurosistemos centriniai bankai savo vidaus taisyklėse gali nustatyti 1 dalyje įtvirtinto draudimo išimtis privalumams, kuriuos siūlo centriniai bankai, Sąjungos institucijos ar įstaigos, tarptautinės organizacijos ir Vyriausybės agentūros, taip pat įprastinės ar nedidelės vertės privalumams, kuriuos siūlo privatus sektorius, jeigu pastaruoju atveju šie privalumai nėra dažni ir ne iš to paties šaltinio. Eurosistemos centriniai bankai užtikrina, kad šios išimtys nedarytų įtakos ir negalėtų būti suvokiamos kaip darančios įtaką jų organų narių ir jų personalo narių nepriklausomumui ir nešališkumui.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11 straipsnis

Panaikinimas

Gairės ECB/2002/6 yra panaikinamos.

12 straipsnis

Įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šios gairės įsigalioja tą dieną, kai apie jas pranešama NCB.
2. Eurosistemos centriniai bankai imasi reikalingų priemonių šioms gairėms įgyvendinti, jų laikytis ir jas taikyti nuo 2016 m. kovo 18 d. NCB informuoja ECB apie bet kokias kliūtis šių gairių įgyvendinimui ir praneša ECB apie su šiomis priemonėmis susijusius dokumentus ir priemones ne vėliau kaip iki 2016 m. sausio 18 d.

13 straipsnis

Ataskaitų teikimas ir peržiūra

1. NCB kasmet teikia ECB ataskaitą apie šių gairių įgyvendinimą.
2. Valdančioji taryba peržiūri šias gaires bent kartą per trejus metus.

14 straipsnis

Adresatai

Šios gairės skirtos visiems Eurosistemos centriniams bankams.

Priimta Frankfurte prie Maino 2015 m. kovo 12 d.

ECB valdančiosios tarybos vardu
ECB Pirmininkas
Mario DRAGHI